

Година 7.

Београд, децембар, 1 927.

БЕОДЕТ
СТЈЕПАН ВУЈЧИЋ
Бр. 15., 16. и 17.
Кулева ул. 17. Телефон 643

ГЕОМЕТАРСКИ ГЛАСНИК

ОРГАН УДРУЖЕЊА ГЕОМЕТАРА КРАЉЕВИНЕ С Х.С.

Југовића, 1.

БЕОГРАД.

Телефон 18-68.

СТРУЧНИ ДЕО

Prava istina o Beogradskom Katastru.

Poštovani Gospodine Uredniče,

»Glasilo Geometara« Br. 4, 5, 6 i 7 od aprila do juna 1 927. god. donelo je oštampano predavanje g. profesora D. Andonovića održano na Narodnom Universitetu 7. aprila ove godine, a koje je predavanje oštampano i u zasebnoj knjizi pod naslovom »Katastar i baštinske knjige« i »Katastar Beograda«.

Kako se u tome predavanju govori o Katastru Beograda sa netačnim podacima o ceni koštanja i daje se mišljenje sasvim pogrešno, proizvoljno i bez ikakvih podataka, a sav tako zamišljen rad stavlja se u greh Katastarskom Odeljenju, čiji sam i ja šef bio 4 godine — od 15. avgusta 1 919. do 1. maja 1 923. god. — to molim Uredništvo, da izvoli doneti ovu ispravku u idućem broju Geometarskog Glasila radi prave istine ovog pitanja.

1) Na 4-toj strani lista kaže se pored ostalog:

»Da je katastriranje Beograda bilo upućeno pravim putem još u početku 1 904. g. **katastar bi bio gotov** još 1 908. god. po ceni od 400 din. predratnih, i pravilno rasporedjen ne bi opštinu gotovo ništa koštao, a ovako je utrošeno oko 40 miliona dinara (40,000.000) posleratnih i **još se nema ništa** definitivnog čak ni osnove za detaljno snimanje«.

Za opravdanje ovog tvrdjenja ne navode se nikakvi podaci, i men: iznenadjuje sad, da i posle diskusije u Inžinjer-skom Udruženju o ovom pitanju, i moje predstavke podnete na ekspertizu g. profesora u februaru 1925. god. a u kojoj su tačno iznete utrošene sume kako pre rata tako i posle rata do kraja 1 924. god. g. profesor nije naveo tačno kako je došao do te sume od 40 000 000 dinara.

U predstavci, koju prilažem, izneo sam po tačnim zva-

ničnim podacima da je bilo utrošeno pre rata na Katastarske radove suma od 812 500 din. Posle rata do kraja 1921. god. urošena je suma od 6 400 000 din. Opština je naplatila i kao svoj prihod unela na ime taksa i dr. tehničkih radova u Katastarskom Odeljenju u sumi od oko 1.400 000 dinara. Stvarno je opština izdala posle rata sumu od 5 000 000 posleratnih dinara.

I ovih 5 000 000 posleratnih i onih 812 500 dinara predratnih nisu utrošeni u ludo, da čak »nema ni osnove za detaljno snimanje«, već su sa tim novcem dobijeni katastarski podaci: trijagulacija, poligona mreža, omedjavanje kamenim belegama i detaljno snimanje pre rata, a posle rata sredjeni svi ti podaci i izradjeni potpuno situacioni planovi glavnog dela Beograda i najbliže okoline u veličini preko 4 000 hektara, a koji su planovi poslužili i sada služe za izradu regulacionih i nivelacionih planova.

Ovi su planovi sa svima parcelama u velikom broju **sa numeričkom metodom kartirani** i predstavljaju vrednost od najmanje 4,000.000 dinara, računajući 1 hektar po 1 000 din., mada Opština, kad bi sad davala u izradu parcelarni plan, ne bi mogla da dobije ovakav plan bez 2.000 din. od hektara. Ovde treba još dodati, da je opština od napred utrošene sume nabavila raznog materijala i instrumenata u vrednosti preko 3,000.000 dinara, a sem toga dobila na račun reperacija za Katastarsko Odeljenje raznog materijala i instrumenata u vrednosti 2,500.000 dinara.

Sumarno to bi izgledalo ovako:

Suma utrošena pre rata u 812.500 din. ne može se uzeti u račun i pretvarati u posleratne dinare, jer to za sada nema nikakvog cilja. Mora se napomenuti, da su svi katastarski podaci i skice za vreme rata nošeni iz Beograda do Niša i Leskovca i da su ih odatle Bugari odneli u Sofiju, odakle su tek posle rata vraćeni sa dosta izgubljenih podataka. Ovo što je spašeno, može se računati kao čist dobitak po Opštinu Beogradsku, a za izvesan deo opština je dobila ratnu štetu i istu naplatila.

Stvarno koštanje ima se računati ono posle rata a to iznosi do kraja 1921. godine:

Utrošeno	-----	6,400.000 din.
Primljeno	-----	1,400.000 »

Svega utrošeno: 5.000.000 din.

Za ove pare dobili su se planovi, koji imaju sad vrednost oko	—————	4,000.000 din.
Vrednost katastar. materijala i instr.		3,000.000 »
Nabavka materijala na račun reparacija		2,500.000 »
		<hr/>
		Svega 9,500.00 din.

Dakle za utrošenih posle rata 5,000.000 iznosi vrednost planova i ostalog 9,500.000 dinara.

To je pravo koštanje i vrednost planova i ostalog u Katastarskom Odeljenju Opštine Beogradske.

Iz ovoga se vidi, da sume od 40,000.000 din. nigde nema niti je može biti, i da je to samo jedna uobrazilja. Samo ova uobrazilja nikako ne može i ne treba da nadje mesta u jednom **stručnom listu**, gde se ima svaka stvar postaviti na svoje mesto i samo računskim podacima potkrepiti. Mi se moramo držati gesla našeg staleža, koji nam je naš stari pok. **profesor M. Andonović** uvek govorio: »mera moja vera«.

Odnosno prigovora da bi katastar pre rata koštao po 400 din. hektar imam da napomenem, da je i to moglo biti, ali za to nije krivica bila do Katastarskog Odeljenja, već na sasvim drugoj strani, pa i da je to bilo, mogli su se i ovako izradjeni planovi u ratu potpuno uništiti, pa da opština taj novac izgubi a da planova opet nema.

2.) Dalje se na 4- toj strani iznosi:

»Ja tu beogradsku nedaću prebacujem i stavljam u greh Katastarskom Odeljku, jer samo na osnovu dobrih planova velika varoš može se nadati napretku. Zagreb je mnogo napredniji u tome pogledu. Ono što ima Zagreb nije unikum ali je ipak dobro i nesravnjivo bolje no u Beogradu. Katastar Zagrebački je nesravnjivo bolji i ja kao Beogradjanin i geodeta žalim što se ovo u Beogradu ne može **ni nazvati** katastrom. Kod nas ima dovoljno snaga da se ti radovi izvrše bar kao u Zagrebu«.

U ovom se pasusu govori o Katastru Zagreba i Katastru Beograda. Medjutim treba još jednom razbiti tu zabludu kad se govori o Katastru Beograda. Jer **Beograd u opšte i nema katastra** a nema prosto zato, što ni Beograd ni u opšte Srbija nije imala ranije a i sada **nema** još zakona o

katastru, bez zakona o katastru nema ni katastarskih planova ni baštinskih knjiga.

Prema tome kakve **krivice** može biti tu do Katastarskog Odeljenja kad je šef Katastra pre rata pok. M. Balta podneo prvi zakonski projekat o Katastru Beograda, koji se nije mogao ozakoniti, i kad je potpisati posle rata podneo **drugi** zakonski projekat, koji se takodje nije ozakonio. Upoređivati sad **katastar Beograda — koji ne postoji** — sa katastrom Zagreba — koji već postoji toliko godina — jeste prava besmislica.

Na **Katastru Beograda** otpočeto je da se radi pre rata i sve što je bilo uradjeno nije imalo zakonsku podlogu, te se na osnovu onih podataka **nisu** ni mogli izraditi katastarski planovi. Posle rata oni prikupljeni podaci nadjeni u Bugarskoj upotrebljeni su za izradu regulacionih planova, kontrolisani i dopunjeni, a ujedno sredjivani, da bi se posle izrade regulacionih planova a po donošenju zakona o katastru moglo pristupiti izradi katastarskih planova. Da se je radilo u tome pravcu, **mi bi do sada imali** katastarskih planova za glavni deo Beograda, a **koji bi** planovi **bili** ako ne bolji i savremeniji od zagrebačkih a ono bar isto takvi. U tome pogledu mi se ne možemo zastideti našeg rada već se možemo i ponositi, jer osnova za beogradski katastar i način kako je počeo rad na istom kao i podaci koji su dobijeni za trijangulaciju, poligonu mrežu i detalj takvi su, **da bi** katastarski planovi Beograda **mogli biti** znatno iznad svih do sada izradjenih katastarskih planova kod nas nego i na strani. Ali **to se nije moglo desiti** ne krivicom Katastarskog Odeljenja, već samo **krivicom** opštinskih uprava, koje nisu bile u stanju da shvate važnost i značaj ovog pitanja i da jednom pristupe njegovom rešenju.

Ovo je prava **istina o Beogradskom Katastru**, a sve ostalo što je o njemu izneto ne odgovara pravom stanju i samo je na štetu ugleda struke i onih radnika, koji su na tome poslu sa najvećim pregorevanjem i ljubavlju radili.

Prvi radnik na Beogradskom Katastru pok. Milan Balta i svoje je zdravlje žrtvovao da bi dao jedan precizan tehnički rad dostojan **srpskog** inženjera, i sad govoriti o takvom radu na način kako je to izneto u jednom stručnom listu zbilja je za žaljenje.

O podacima za Beogradski Katastar izrazili su se naj-

povoljnije g. Filkuka profesor iz Zagreba kad je dolazio 1922. god. u Beograd, a profesor A. Fašing dao je pismo kojim pohvaljuje rad a usmeno mi je izjavio, da se nije nadao da u Beogradu ima onakav Katastarski Biro kakav je **bio** za vreme njegovog dolaska 1922. god. Najbolji dokaz o dobroti rada na katastru je izveštaj g. D. Ivoševića, ovl. inženjera i geometra iz Zagreba, koji je po pozivu opštine pregledao rad i napisao, da trigonometrijska mreža III i IV reda u Beogradu može služiti uzorom radovima samostalne trijangulacije, da je po suštini vrlo dobra sudeći po rezultatima računanja i preciznosti. Osim ovih, o beogradskoj trijangulaciji mogu dati ocenu još i geoteski general gosp. Stevan Bošković, koji je bio u komisiji kad je ova trijangulacija radjena, kao i Centralni Direktor Katastra gosp. Stanoje N - deljković kojemu je ona dobro poznata.

Za poligone tačke, sračunate pre rata, utvdjeno je, da su takve, da se sve **mogu smatrati kao** trigonometrijske tačke nižeg reda.

U opšte ceo prvi rad na trijangulaciji i poligonoj mreži Beograda izradjen od pok. M. Balte predstavlja jedan od **najlepših** i najpreciznijih radova ove vrste ne samo kod nas nego i na strani i može služiti kao uzor geodetskim radovima.

O celom ovom radu biće u svoje vreme detaljnih opisa, koji se sada ovde ne mogu unositi zbog kratkoće prostora, pa će se svi uveriti kolika je neistina o Beogradskom Katastru izneta na predavanju g. profesora D. Andonovića na Narodnom Universitetu.

Svima, koji se interesuju ovim pitanjem, stavljam na raspoloženje **moju predstavku upućenu Sudu i Odboru Opštine Beogradske februara 1925. god.** a povodom podnetog izveštaja ekspertize g. profesora D. Andonovića, **iz koje će se predstavke najbolje videti pravo stanje Beogradskog Katastra**, a što je utvdjeno sad i izveštajem G. D. Ivoševića.

Uredništvu blagodarim.

Beograd, na Preobraženje Gospodnje, 1927. go d.

Ing. **Jovan I. Obradović,**

Inspektor Min. Gradjevina biv. šef Katastarskog Odeljenja Opštine Beogradske.

Само неколико речи „о правој истини у Београдскоме Катастру“

— Мишљења стручњака. —

Добили смо два писма, једно упућено председнику Главне Управе а друго Главној Управи Удружења Геометара, сем њих и исправку упућену уреднику нашега листа од г-на *Инж. Ј. Обрадовића*.

Г-ин Обрадовић се уписао за члана Удружења и платио је сем уписнине и члански улог од августа до краја 1 927. године. Врло је похвално што је приложио и 300 (триста) динара за помоћ листу. Ова је сума сва употребљена ради штампања послате исправке.

У изводу овако гласе поменута писма:

»На Преображење, 1 927. год. Београд.

....Како су у штампаним издањима изнети о Београдскоме Катастру подаци о коштању досадашњих **радова на катастру Београда**, а сав рад ставља се у грех Катастарскоме Одељењу, чији сам шеф био 4 године, то сам саставио исправку, **с молбом** да се оштампа.

Како је питање **катастра Београда** веома важно и актуелно питање, то би се о њему требало у органу Геометара **мало више** стручније и са тачним подацима забавити, јер се у овако једној краткој исправци то **није могло** учинити.

остајем с **одличним** поштовањем« — — — — —

Друго писмо у *изводу*:

»12. септембра, 1 927. год. Београд.

Примио сам писмо Управе бр. 216 од 8. ов. мес. на које ми је **част одмах** одговорити.

Као претплатник листа и као лице које се сад **интересује** овим пословима, **молим** да ме уврсти за редовног члана Удружења Геометара.

Трудићу се да на даље прикупљам и **нове** чланове....

Гледаћу да ускоро посетим Уредништво.

Шаљем Управи три примерка моје преставке упућене Суду и Одбору Општине Београдске.

С поштовањем« — — — — —

Благодарни смо г-ну Обрадовићу на оваквим његовим поступцима и надамо се да ће се многи Геометри у овоме угледати на њега, и помагати и морално и материјално своје Удружење.

Пошто и ми сматрамо за врло важно питање Катастра Општине Београдске, то ћемо одмах у изводу из штампане упућене представке г-на Инж. Обрадовића, која носи назив „Прилог за решење Катастра Београда“ донети све оне реченице које верно сликају поменуте радове:

»Да се **катастарски планови** на следствено ни баштинске књиге после рата нису могле **ни** радити и да се **нису** ни радиле... Рад који у ствари и **не постоји**.

Од катастарских радова једино се радило на сређивању и контролisaњу прикупљених података, а самом извршењу катастра **није се могло приступити** (стр. 2.).

Ништа није рађено да би се могло приступити изради катастарских планова.

Зато се у опште у једној истој улици не могу да се нађу ни две зграде које су на истој регулационој линији, већ свака зграда има особену линију.

За нове делове као Савинац, Булбудар ит.д. у опште није ни било **никаких** нивелета. (стр. 3.).

Полигона мрежа... само су неке тачке поваћене и пре и после рата, а и сад се још **немилице** ваде. Има и полигоних тачака обележене **кољем**, којим је испуњавана полигона мрежа за потребе **регулационих** планова. Све ове полигоне тачке су обележене привремено **кољем**. (стр. 4.).

Омеђавање се не може друкше **ни разумети** него обележавање **сталним** белегама, има и **привремених** белега. Омеђавање имања, које се сад врши по једна до две баштине на дан... Сав рад на омеђавању **ишао је споро**, а и **сад иде споро**. (стр. 6 и 7).¹⁾

При таквим околностима и детаљно снимање слабо је напредовало. **...Увек је било предвиђено у буџетима довољно потребне суме за рад...**

...Али се многе белеге помериле, неке су биле изваћене и све је требало довести у исправно стање, није било особља, зато рад мора да иде споро...

...Мора за почетак рада бити присутно више лица која се не могу никад на време прикупити. (стр. 7.).

Није посао прост...

Што се и сад врши заузеће општ. имања то није кривица до кат. одељ., већ до **немања** Закона о Катастру и до **немарности** појединих Општинских Управа. (стр. 8.).

...И зато нема ни баштинских књига. (стр. 9.).

Шта ће општину да кошта да **једном** дође до катастар. **планова** и... баштинских књига. (стр. 12.).

...Податке о триангулацији, полигоној и детаљној мрежи... који не ваљају и поново се морају радити.

Од стране Кат. одељења већ неколико пута тражено да се набави једна литографска радионица, али се набавка **није извршила**. (стр. 13.).

Мени је част поново умолити да се образује једна стручна комисија«...

Нека нам се не замери што је овакав ред чињен јер смо тачно ишли и регистровали како је то у представци сложено.

Могло би се после овога написати:

„Sapienti sat!“

Али ипак морамо се осврнути и на реченице које су додате.

После свих ових цитираних истина има и ових писаних реченица, које наводимо:

»Ови су планови потпуно катастарски израђени«.

Мисли се ваљда на које друге планове а не на планове катастра Града Београда, јер је немогуће да се сад тако сад овако говори о једној и истој ствари. (Види исправку: „Katastar Beograda, koji ne postoji“).

»Подаци о триангулацији су сређени«.

¹⁾ Нека за пример послужи имање пок. Глише Матића (Топчидерски Венац). Сопственик је утврдио међу бетонском белегом у коју је усађена гвоздена ограда, међутим Катастар му вели да треба да од општ. земљишта заузме још 55 см. зато му поставља нову камену белегу.

Међутим ми тачно знамо да *података и нема* већ извесни, истина калиграфски, исписани *преписи*, што је за Геометра без вредности.

Затим се помињу и „дефинитивне полигоне тачке“. Сматрамо да је ово велика нестручна грешка, јер ко познаје Геодезију зна да овакве полигоне тачке не постоје: „дефинитивне полигоне тачке“!? Кат. Правилник 4. део. страна 14—24 ово најбоље илуструје,

Одмах после овога пише:

»на триангулацију се **мислило, само се** иста није могла а није **ми** требала попуњавати«.

Ова реч „мислило“ нешто значи, а већ други део „није могла“ говори много, (нећемо испитивати разлоге); а последњи пасус није ни требала“ документује да се непотребно мислило на нешто што *није ни требало!* Шта пак ми мислимо о триангулацији и њеној *неопходној* потреби свакоме је Геометру јасно. Кат. Правилник 2. и 3. део, страна 3—24, врло добро цитира појам триангулације.

За овиме пише и ово:

»инжињера **или** геометра«.

Незгодно је збиља да је све једно било инжињер или геометар, јер оваква *подела рада* није разумљива.

Пише и ово:

»За баштинске књиге не треба никаква стручност и особита способност«.

Ово можемо и разумети али зашто само на једној страни раније тврди се

»...да и камену белегу треба добро набити«...:

а за ово се каже:

»то **није** посао тако **прост**«.

За планове се вели да је једнострана оцена јер их г-ин проф. Инж. Др. М. Андоновић, како се тврди, није оценио ни са пет пара. Међутим оваква оцена *није једнострана*. Исти је овакав суд донело о њима и Геометарско Удружење на својој *широј* конференцији, што је оштампано у нашем листу број 4., 5., 6. и 7. ове године и што се може прочитати још увек. Тамо пише: „*планови не могу никаквој техничкој сврси да служе*“.

Помиње се „премеравање површине тротоара у целом Београду, вршење пописа зграда“. Какав је то био Катастар који је сматрао за *особити* посао снимање или како се у представци каже „премеравање површине тротоара“. Једнога ће дана за изванредан задатак бити бројање рецимо бандера etc., међутим и Геометри док су још у школи знају да се *не може снимати „на парче“*. Ово је баш докуменат да *ни по*

улицама чак није снимљено све што се на њима налази, а да како је тек по двориштима?!

Тврди се да многи који су радили у Катастру Београдском „положили су све прописне испите“. Међутим знамо да тако није било. Ко би се хтео овоме да увери нека изволи прочитати до краја н.пр. само Уредбу Техн. Факултета Универзитета у Београду, Академије професора Андоновића (или и других сличних школа) па ће се видети колико је било у Катастру Београдском тих радника који су све испите из Геодезије положили.

За податке о Катастру, у Кат. Биро-у, каже се да су сређени, међутим и у овоме се наводу ипак греша. Ево и доказа.

У децембру прошле године издата је ова наредба:

**ТЕХНИЧКА УПРАВА
ОПШТИНЕ ГРАДА БЕОГРАДА**
Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца

Т. У. Бр. 1 005
22. 12. 1 926. год.

»Катастарскоме Одељењу,

У катастарскоме одељењу примиће сав рачунски део, који се односи на триангулацију, полигону мрежу и рачун координата малих тачака и међних белега г. Инж. Миодраг Хаџи-Видојковић, досадањи шеф одсека за Експропријацију и Апропријацију.

Сав рачунски део водиће г. Видојковић.

Г-ин Видојковић употребиће зато персонал који се налази на раду у одсеку за снимање катастарског одељења....

...Г-ну Видојковићу ставља се у дужност да прегледа све радове на поменутиим пословима на их среди, направи преглед и према томе покаже шта треба учинити за триангулацију и мреже остале

Председник Београдске Општине
Др. К. Јовановић.»

Ову су наредбу примили знању шездесет и два чиновника Општинскога Катастра а међу њима и в. д. шефа Катастар. Одељења (К.О. Бр. 5 700; 25. 12. 1 926.).

После наведене издата је и ова наредба:

**ТЕХНИЧКА УПРАВА
ОПШТИНЕ ГРАДА БЕОГРАДА**
Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца

Т. У. Бр. 261.
26. 1. 1 927. год.

Београд.

»Катастарскоме Одељењу,

У Биро-у Катастарскога Одељења Општине Београдске водиће сав технички посао, као и надзор над особљем и фигурантима г. М. Х. Видојковић, инжењер.»

Председник Београдске Општине
Др. К. Јовановић.

Директор Техничке Управе
В. Н. Вуловић.

К.О.Бр. 296., јануара, 1 927. год., Београд.

По наведеним наредбама одмах је поступљено. Какав је ред затекла ова општинска Управа, т.ј. шта се наследило, што се ипак брани, најбоље ће документовати следеће излагање.

На овоме послу сређивања суделовали су г.г.: Инж. Бор. Петровић; Св. Р. Караџић; Бојан Саневић; Бор. П. Бацкић; Карло Мајер; М. Лековић; Дим. С. Димитријевић; Радомир Синђелић; Боривоје Петровић; В. Јовановић; Предраг Нешић; Љуб. Стојнић и М. Костић.

Радило се са овим особљем више од месец дана док се успело само да се *среди* (без контроле) и спреми елаборат за комисију која је радила, о чијем је раду писано у броју 4., 5., 6. и 7. ове године.

Овај је посао са успехом завршен, али после целога посла пошло је опет по староме, т.ј. без регистра и инвентара, у Геодезији то значи без *реда*, јер је безразложно у својен *стари систем*, те је тако већ и тај рад *пропао*, и опет је све како је и било.

Овај пак *огroman* посао најбоље илуструје поменутога момента *сређеност* у Општинскоме Катастру.

Исто је тако направљен и преглед репера. На овоме су послу сарађивали: Војислав Ђ. Спасић; Војислав Јовановић и Милорад Пешић. На завршетку извештаја о стању репера написано је: „да се добију коте свих репера треба целу мрежу *из темеља* реамбулисати; у новоме делу Београда репери нису ни постављани! (4. 3. 1 927.).

Инжињер г. Б. *Крсмановић* са својим помоћником М. *Лековићем* успео је, тек после довољно пожртвованог рада, да среди нивелманске податке.

Ови су подаци и данас у истоме реду захваљујући инж. г. Бор. *Дидићу* и инж. г-ну *Елезовићу*. Само је од тога мала корист јер су *несолидни* подаци на основу којих су цртани профили. (Види чланак инж. г. Б. *Петровића* о овоме питању за кога се критика врло добро изразила).

Пошто се у овоме прилогу ангажује и наш Велики Професор покојни Милан Ј. Андоновић за кога ћемо ми слободно применити:

»ви сте видјело свијету, не може се град сакрити кад на гори стоји.«

то нека нам буде допуштено да цитирамо из његове књиге „О катастру Краљевине Србије“ користи од катастра, који у Београду *није постигнут*.

»Да би се још очигледније многоструке **користи од катастра** српског **училе**, ево да наведем само њих неколико: да би се отклонила грдна неправда која се чини нарочито сиромашнијим сопственицима, те им се наплаћује више, него што треба; да би се постигао не само правичнији разрез пореза на земљиште, него да би се у опште дошло до ноле основаног разреза на земљиште, за којим српски народ вапије; да би се могле завести баштинске књиге, које ће нам **средити** све својинске, сада веома заплетене односе; да би се могли изнаћи **нови привредни извори**

у држави, те да они својим приходима олакшају подмирење неопходних државних потреба; да би се подигла својинска сигурност, па услед ове дигла и вредност нашега непокретног имања у опште; да би се дакле подигао и **хипотекарни кредит** у земљи у опште; да би се отклонила грдна штета, коју држава из године у годину трпи; да би се олакшало просецање и прављење **нових** путева и железница, па и подесних бољих путова с економског гледишта, а у вези са комасацијом; да би се извршило ново ограничавање па и исправка граница пољопривредних имања; да би се извршиле **регулације** река и речица, па и потока, чиме би се спасло толико зиратно земљиште од штетних поплава; да би се могла вршити комасација (груписање имања) пољопривредних имања, те тиме повећао приход са пољопривредних имања, те да наш привредних не остаје го и бос, и да **не иде** у аргате; да би се могло на сигурној основи завести обезбеђење од града, од кога такође наша привреда толико трпи; да би се могло доћи што пре до **добре** ђенералштабне карте (јер је садања погрешна) редукацијом катастарских секција; да би се могло предузети исцртавање Мачве и **других** мочварних места, **треба нам катастарски премер**, па и **котиран** план земљишта; да би се свршиле већ једном две трећине целокупног броја парница у земљи; да би престале свађе, убиства, потрице, дангубе и грдне штете, које све долазе од неуређености својинских односа; да би се сазнао прави број сопственика парцела па разуме се права величина просторности парцела, па и целе Србије; да би се државне финансије опростиле несталности и изненадних подбацаивања прихода од земљишта, дакле, да би се држава, па наравно и ми сви **опростили** изненадних дефицита; **катастар нам је потребан** и за свестрани препорођај и уређење, и то много боље уређење нашега друштва и наше државе у опште; **катастар нам је неопходно потребан** како за све привредне реформе, које ће увелико принос увећати, тако и за напредовање радности у опште, јер он олакшава све послове и предузећа, која се ма у коме смислу земљишта тичу; **катастар нам је неопходан** и за нову пописну књигу, јер данашња је тако застарела, да нема **никакве** вредности; **катастар нам је неопходан**, да би се **сваки** убаштинити могао, те да сваки може и пуноправну и неспорну баштинку (тапију) од свог непокретног имања добити.

Затим се даље у истој књизи каже и ово:

«Данас је и по себи јасно да се планови, који нам катастарски премер даје, па и на њима засновани спискови имања, могу и за друге **разноврсне** циљеве употребити, као: **за израду регулације и нивелације вароши**; за извршење комасације пољопривредних имања; за пројектовање путова и железница; за извођење канала; за исцртавање бара; за регулацију потока, речица и река; за израду тачних топографских карата, репродукцијом у мањој размери; **за сва** многобројна разна друга **техничка и индустријска предузећа и радове**».

После овога пише и ово:

«Послови при катастарскоме премеру, ови су: обележавање граница; **триангулисање**; полигонисање; премер парцела; израда планова; рачунање површина; баштинска књига и баштинске листе; контролисана премера; **оверовљење** премера: **одржавање катастра**».

Е па молимо Вас да ли је овако и у овоме циљу рађено? Није! Стога би могли на исправку написати: „si tacuisses philosophus manssises!“

Ево шта о томе истоме „Катастру“ каже наш уважени председник *Др. Коста Јовановић* (п.председник Б. Општине, професор Универзитета, геометар):

Још од пре двадесет година почето је да се ради на извршењу земљишног катастра у Београду. Овај је рад пролазио крој **разне мене**, док

није последњих неколико година **потпуно обустављен**. Раније извршени радови **нису** потпуно очувани, **нити је** вршена евиденција, тако да је тај материјал **у многоме непотпун**».

(Г.У. Бр. 1 084; 31. 12. 1 926. год., Београд).

Кад овако пише човек онаког лепог понашања као што је Др. К. Јовановић, онда је тек свакоме јасно какав је тај „Општински Катастар“.

За стручну експертизу г. проф. Инж. Драгомира М. Андоновића која јединствено и по нашем мишљењу чак врло благо кори Управу која је допустила да се тако поступа у „Катастру“, донет је овај:

»Закључак са седнице Грађевинске Секције одржане 24. новембра, 1 924. год. у 6 часова по подне у кабинету председника Општине. К. Бр. 1 794; 29. 10. 1 924. године и А. Бр. 24 284; 29. 10. 1 924; Београд).

Присутни одборници г.г.: Ђока Кара-Јовановић; Др. Инж. Влада Митровић, проф. Универз.; Тома Јовановић; Влада Поповић; Милан Радосављевић; Лазар Петровић; Инж. Душан Божић и Инж. Михаило Петровић — Обућина; председавао кмет правник Јеша М. Протић*).

Секција је проучила извештај г. Драгомира Андоновића, професора Универзитета о стању Катастра у општини Београдској, о мерама које треба предузети за његово побољшање и извођење у потпуности, па је дала мишљење: да **прима у потпуности** реферат — **извештај г. Андоновића** и налази да с обзиром на овај извештај и дато **стручно мишљење** треба **одмах** поставити за шефа катастра лице које располаже стручним практичним знањем у овоме послу. Па како је г. Андоновић из досадањих његових радова на овоме послу познат, као **првокласни стручњак и практичар**, то би најкорисније било **узети га за шефа катастра, ако он пристане**, под условима **нарочито** закљученим између њега и Општине.

Односно хонорара за проучавање овог питања и подношење реферата, секција **једногласно** налази, да би с обзиром на важност овога посла, који изискује **стручно и практично знање**, као и на време проведено на овоме послу, овај рад требало би хонорисати са 30 000 динара. Председавао, кмет правник: **Јеша М. Протић**.

Суд и одбор општински на својим седницама од 2. децембра и 23. децембра исте године примио је у **потпуности** ово мишљење.

Наше је пак одлучно уверење да само када се замоли г-ин проф. Инж. Драг. М. Андоновић да буде **стални експерт** у општинскоме катастру успело би се тек помоћу њега, као реткога **вође** свих катастарских радова, да се дође до **солидних података и савремених планова** у Катастру Општ. Беогр.

Најбоље је искусио планове нашега Катастра инж. г. М. Миливојевић, шеф Саобраћајног Одељења. Г-ин Миливојевић као грађевински инжењер морао се да подухвати и чисто геометарских радова.

Све улице које се данас калдрмишу снимане су и нивелане под његовим руководством. Какав велики посао. Међутим веровало се да Катастар то све има готово. Захваљујући енергији г. Миливојевића успело се да се дође до планова за калдрмисање улица, док је он то све морао да добије

*) Сада помоћник Мин. Финансија.

готово од Катастра, али смо заборавили: „Katastar Beograda, koji ne postoji“.

Шта каже данашњи вршиоц дужности, који врши дужност: док се не изабере ваљани геомтар за шефа, можемо прочитати у његовом извештају анкетном одбору (К.О. Бр. 4 129/26; 19. марта 1 927. год. Београд) где пише:

»За велику идеју генералног плана мора бити исто тако и прецизна метода његовог извођења (10. табак)«.

Дакле и архитекта, што је веома похвално, коме Геодезија и није струка увиђа да данашња метода не ваља.

За само особље даље наводи и ово (12 табак):

»Мало је у нас људи који се баве тим послом. још мање помоћног особља за исти посао. Ту треба сем **квалификација нарочито за геомтре** још и много савесности, можда **много више него и за други посао и добре воље и пажње**. Свака грешка може да изазове велике последице«.

Ову реченицу ми ћемо поновити још једанпут *свака грешка може да изазове велике последице*. Шта ћемо тек рећи када се у „Катастру“ стално систематски грешило, па и сада то исто чини.

На табаку 13. истога реферата прочитаћемо и ово:

»Али поред малих плата **СВАКИ је избегавао рад из катастра**, јер се то може лако доказати да су радови на катастру скопчани са много више труда и енергије него други технички послови«.

Незнамо да ли се оно „*сваки је избегавао*“ односи и на бившега шефа, који тврди: „Katastar Beograda, koji ne postoji“

После овога има и овог излагања:

»До сада је било помоћно особље за катастарске радове **лиферовано** од ђака — техничара или другог још **мањих** квалификација, које се по нужди прилика **у неколико** обучило истом Геометарскоме Позиву, али ипак да је то особље са **оном** спремом, коју **треба** за тај посао имати« (табак 13.).

Зашто овако строго мишљење о својим будућим колегама?!

Сигурно само зато да се добију првокласне Геометарске Снаге наше Краљевине у Катастру Престонице Јужних Словена.

Да би се ово потврдило на табаку 15 написано је:

»оскудица у стручном персоналу осећала се од увек нарочито у геомтрима и професионалним цртачима«.

Оно што је најважније написано и на чему смо благодарни то је на таб. 16.:

»Увидело се да катастарско одељење овако како је сада не може функционисати«...

Истина ова је реченица написана скоро при самоме завршетку реферата, али је *врло добро сложена* и захвални смо на оваквом *лепом* нашем заједничком гледишту.

Ми пак сматрамо да прво шеф треба да је стручњак и

енергичан, поред тога што је добар човек, и што уме да се одходи са персоналом, јер:

»Нити се ужиже свијећа и меће под суд него на свијетњак, те свијетли свима који су у кући«.

Шта пак тачно каже *наш* професор Инж. Драгомир М. Андоновић о општинском катастру у тој својој стручној експертизи донећемо „закључак“ у целости, који гласи:

ЗАКЉУЧАК

Као што се из претходних одељака види, катастрирање великих вароши није обичан, него сасвим специјалан геодески и административни посао, за који су потребне и **специјалне** квалификације персонала. Неби било довољно, да је неко само слушао нешто **мало** геодезије, па да се сме упустити у катастрирање **већих** вароши. Стога би можда било неопходно, да општина заведе **пријемни** испит, за персонал, који би био употребљен на томе специјалном послу.

У претходним одељцима је довољно напоменуто, да је неопходан **закон о катастру** и с тога би општина требала што пре поверити једној **специјалној** комисији техничара и правника израду пројекта закона о катастру, за који сам дао исцрпан материјал у првом одељку тако, да је могуће из њега узети читаве пасусе за законске параграфе. Тај сам материјал обрадио са г. М. Влајковићем адвокатом из Београда.

Да би се **хаос** у Катастарском Одељењу расчистио, треба све **податке** одмах тако **класирати и инвентарисати**, да се може, ма који било потребан податак, одмах наћи.

Одмах **поставити међаре** т.ј. чуваре међних и осталих катастарских белега и што пре расчистити са свима старим и постављењем **нових** белега.

Триангулацију би требало што пре **ревидовати**, довести у ред и попунити, јер се само на сигурној основи може рад наставити.

Полигона мрежа мора у својој целокупности да се ревидује, доведе у ред и у склад са Катастарским Правилником, т.ј. да се што пре попуни. Немогуће је дати озбиљне планове, кад је полигона-мрежа, основа детаљнога снимања, овако непотпуна.

Мрежа линије за детаљисање исто тако мора у својој целокупности за сваки блок **да се ревидује**, доведе у ред и склад са Катастарским Правилником.

Старо омеђавање мора што пре **да се ревидује**, констатују садањи односи међу сопственицима, међе утврде сталним белегама на терену и предаду међарима на чување.

Чим који блок или неколико оближњих блокова буду на тај начин рашчишћени, одмах **ревидовати из основа детаљно снимање на терену**, на основу добре полигоне мреже линија за детаљисање, то картирати у размери 1 : 250 и убацити уписом у баштинску књигу, па тај део пуштити у функционисање.

Ревидовати и попунити генерални нивелман, попунити **детаљни нивелман**.

Кад и колико листова детаљнога плана буду дефинитивно готови, могу се одмах репродуковати у већем броју, бар по 100 отисака као што се може закључити из појединих Одељака. **Процедура за репродукцију мора бити фотографска и процес сув**, тако да не мења размеру код репродукције и одржи је онакву, каква је била и на плану.

Катастар, добро израђен т.ј. попуњен баштинским књигама, је **велика добит** и културна и материјална за сваку велику варош, он омогућава сигурност приватне својине на непокретност, лаке преносе и права својине и остала права и ограничења, у велико олакшава хипотекарни кредит и смањује му интересни проценат и т.д.

Да је катастрирање Београда било упуњено правим путем још у почетку 1904. год., Катастар би био готов још 1908. год. по цену од

400 000 динара предатних, и правилно распоређен не би Општину ништа кспштао; а овако је утрошено око 40 милиона (40 000 000) послератних динара и још се **нема ништа дефинитивно**, чак ни основа за детаљно спимање.

Да се одмах у почетку у Катастарском Питању пошло озбиљно и правим путем, можда би и **Београд изгледао другаче и много боље но данас**.

Београд, 25. октобра, 1 924. год.

Инж. Драгомир Андоновић,
Универзитет. професор.

Нека извини наш професор, и нека се не љути што ћемо овде, јер постоје извесни приговори, додати ове речи:

»Не мислите да сам ја дошао да покварим закон: нијесам дошао да покварим, **него да испуним**«!

Додаћемо да се нашао и један добар пример и ево шта о њему пише г. професор:

»Скице **инжињера г. Л. Лазића** рађене тушем на терену, не изазивају потребу израде »ручних скица детаља«, имају то преимћство да су у њима оригинални бројеви читањем пантљике на терену, скица је рађена само у приближној размери, дакле онемогућава контролисање дужина скицом на самој терену, т.ј. приморава радника на терену да обрати што већу пажњу на добијање података, на њихово уписивање дужина у скицу и т.д.«

Али овај је пример незнатан јер сви остали, као што изгледа не ваљају. Он се губи међу гомиле осталих података. (Види К. О. Бр. 4 129/26; 19. марта, 1 927. где пише:

»Кроз катастар може се рећи да је прошло више од пет стотина људи«).

После оваквога исцрпног закључка нека нам буде допуштено да донесемо и изводе из реферата г. **инж. Д. Ивошевића** на који се позива исправка.

О **триангулацији** каже г. инж. Ивошевић:

»Проширење садање тригонометријске мреже помоћу тачака Авале, Милићево Брдо и Опсерваториј **немогуће**«.

Ово су пак једине тачке на основу којих се требала мрежа да прошири.

»Међу тригонометријске тачке рачунају се и све оне мале тачке основе, што је по све **неисправно**, јер се тригонометријском тачком може назвати само она тачка, која мереним смеровима стоји у непосредној вези са **осталим** тачкама мреже, а не у правцу двеју триг. тачака«.

Дакле молим, јасно је да није онако како се сматра, већ како је у ствари.

»Нити једна висока тачка, као што су црквени торњевци, куполе зграда и т.д. **нису** на жалост утриангулисане, што би код накнадних триангулација задавало **осетљивих** тешкоћа«. »У рачунима налазимо редовитом триангулацијом фактички изравнатих 18 тачака;... фактички постоји само 18 тачака«.

Морамо одмах додати да је толико било изравнатих а да их сада има десетак.

»У елаборатима новијег периода онажа се да су у околишту тачака 4. реда вршене **самосталне** триангулације, **без обзира** на прикључак суседних тачака исте мреже; и за које не такође тврди да су триг. тачке 4. реда. Ово је мишљење **по све погрешно** и води до врло **незгодних** резултата. По мојем скромном суду оваква је самостална триангулација у околишту **једне** тачке постојеће триг. мреже **далеко лошија** од полигоних потеза.

Дакле ако би се српски рекло, онда: *не ваља.*

Закључак је овакав:

»Без сумње стоји и ова тврдња да за модерну и прецизну премеру вароши данашњета и будућег Београда ова мрежа **ни из далека** није dostatна«.

Ево још једно тврђење, које се подудара са наведеним.

У полигоној мрежи пише:

»Није дакле могло бити говора о томе, да би се растојања међу полигоним тачкама могла у овој **веома реткој** триг. мрежи другачије мерити него ли што се је чинило, т.ј. инваровим жицама«.

Да се дакле, схватила потреба триангулације као да се срачунао и најнужнији број триг. тачака неби ни полигона мрежа била онако скупа како је извођена.

».....Не може да одговара потребама новог Београда. Ово се највише **тиче регулационих потеза**«.

Међутим стално се тврдило да се ради за регулациони план, и да зато не треба „катастарски тачно“, а ето сада где геометар т.ј. човек који разуме ствари, *обрнуто* говори. „*Ко има уши нека чује, ко има очи нека види!*“

»Зато је у сваком случају ревизија свих полигоних тачака **и на терену потребна**, без обзира на то, у којој би се форми имао премер Београда вршити«.

Не слаже ли се у потпуности са експертизивом г-на проф-Инж. Андоновића и са предлогом Главне Управе Удружења Геометара Краљевине С. Х. С.

»Све што је наведено за полигоне тачке вреди и за мале тачке, које би требало подврћи **стројој** реамбулацији«.

Ово значи све баца па „Јово — на ново“!

Ево шта се каже за детаљан премер:

»...**Нигђе** у досадањим преднацртима вароши Београда **нисам** видео, да би **нигде** били умеравани тротоари, трамвајске пруге и водоводни хидранти, сифони и отвори канала; велики канделабри, отвори електричних водова и т.д.«

Да је ово истина документује се и у самој прилогу где се мерење тротоара сматра као *изванредан* посао.

Под насловом *планови* ово је речено:

»...Приметити треба да су ови планови (то је оно што се у катастру стално зове **»секције«***) крцати бројкама и појединим подацима, који **нису** од потребе«.

*) Наше објашњење.

Леп успех: на плановима *нема* података који су потребни а да би се опсенило ту је набачено све „с брда с дола“.

»Детаљи доста несигурно конструисани«.

Ова реченица изврсно оцртава и ми не можемо ништа више овоме у прилог додати.

»Једном речју без чврсте и строге везе остају сви технички радови парцијелни и аналого томе **често и погрешни**, а **када би** се ови технички објекти перманентно и строго по геодеским принципима прецизног премера вароши управљали, не само да би се техничка администрација вароши поједноставила, већ би се и **знатни** издаци приштедили«.

Ко ће дакле да плати штету што се још и данас овако **стално** ради.

За *Нивелман* пише:

»...Са **маленом** архивом«... »Овоме питању би требало врло **хитно** посветити **највећу** пажњу, исто тако имаде се проучити питање **деталне** нивелације«.

За *регулативе* се тврди:

»Овакав начин разраде у прецизној премереној вароши **не би смео да буде**«.

У закључку је наведено ово:

»Најпрецизнији премер вароши остаје у целости и увек у својој суштини **обични** технички рад и имаде као такав да служи **свим** сврхама администрације, за које је одређен. Није ли ово случај, тада свако прекорачење преко ове сврхе снаша **големих** материјалних жртава једноставно зато, што раду **нема краја ни конца** — у супрот тога да се ради, **данаке врло много** ради. **На жалост ово је био и случај код премера Београда**«.

Изгледа да се стално пресипало из шупљег у празно и да се и сада чини.

Хвала г-ну Ивошевићу што се заложио и не водећи рачуна о хонорару пожртвовао да нам овакав исцрпан реферат пошаље и ако није Београђанин.

Данас се у Катастру Општине Београдске: неупотребљавају катастарски правилници; односно не срачуна се скоро ни један полигони влак како ваља (јер се не води рачуна: о допуштеним оступањима при мерењу дужина, као и тежинама полигоног влака; о линеарним завршним оступањима код полигонског влака о укупним ступањима код полигонског влака); нико и не помиње триг. тачке јер их нема; (према овоме отпада одмах и свака дискусија о полигоној мрежи)! *Нема сигурних кота репера*; *никад* није ни постојала линијска мрежа; о осовинским белегама *нема ни помена*; „планови“ су *неупотребљиви*, прецизни инструменти чекају у магацину; о каквој студији ма каквога посла не може бити ни речи, јер се ни данас ово не допушта. Пише се и рачуна писаљком! И — и, ко би смео и могао пребројати цео тај конгломерат измишљених и са разних страна прикупљених „метода“.

И данас се *н.пр.* пред самим вршиоцем дужности шефа *померају* полигоне тачке, или како се овде зову „полигони“.

оне се час дижу час спуштају, ма да у правилнику строго пише: „*накнадно утврђење ових тачака није дозвољено*“ али се овога нико не држи, те тако све је горе и горе.

У правилнику пише: „пограничне белеге не треба *никад* узети за полигоне тачке“, али се то ипак и даље практикује!

Издаје се *наредба* да се црта детаљ сниман тахиметријски у размери 1 : 500 (морамо да напишемо и словом један према пет стотина). О оволиком непознавању *целокупне* геометрије не може ни бити речи, али ми морамо да региструјемо нарочито кад се дода да је тахиметрија срачуната без вођења рачуна о константама инструмената; а целокупна полигона мрежа тога детаља није ни уметана у тригоном. мрежу, пошто ове и нема.

После овога додаћемо и мишљење г-на одборника *инж. Михаила Илића*, бив. министра и директора железница који је на 125. седници комитета за разраду Генералног Плана (7. септембра, 1 927. год.) изнео и ово своје гледиште које је и потписао:

»...Планови Катастра треба да су потпуни, како би се могло видети одмах на плановима *све* комбинације при просецању нових улица, проширењу или вада је питање скверова, а не *као до сада планови без детаља, само извесне контуре.*«

Као што се види и ово изванредно мишљење потпуно је у сагласности са свима до сада, јер је оличење Геометарских Принципа. Њега је потписао и данашњи врш. дужн. шефа Катастра.

На 101. седници комитета за разраду генералног плана (15. априла, 1 927.) записано је:

»Г.г.: *Инж. Драгомир Андоновић*, професор Универзитета; *Др. Странимир Милетић* и *Димитрије Грудић* одборници говорили су да је *данашњи* метод издавања таница *застарео*, да треба установити баштинске књиге и не мерити више на парче; парцелу за себе, већ *извршити* *премер* како то *изискују* *катастарски* *правилници.*«

Међутим ради се по наведеним застарелим методама.

Прва конференција Удружења Геометара стилизовала је ову представку упућену г-ну Директору Техничке Управе Општине Београдске, који је својим актом *тражио* од Главне Управе мишљење како треба *реорганизовати* данашњи катастарски одељак:

»Главној Управи Удружења Геометара Краљевине С.Х.С. част је изложити своје мишљење на који начин треба уредити Катастарско Одељење Општине Града Београда, које се садржи у овим поступцима:

ОСОБЉЕ КАТАСТАРСКОГ ОДЕЉЕЊА. Све особље мора да је квалификовано. Шеф да је стручњак, који познаје све катастарске правилнике, и који има енергије да целокупно особље натера да једино ради, по овим у Геодеској науци, примљеним методама. За овај посао службеници мора да су са Техничких Школа у којима су првенствено радили Геодезију, или пак они који су у пракси показали да су са успехом вршили послове, какве катастарски правилници прописују. Катастарско

Одељење не може, што се током ових двадесет година и доказало, да покаже резултате, најмање да је било у стању да изради планове, који би служили свима техничким пословима. Ово особље треба да је добро плаћено, јер са рђавим техничарима, какви се чешће употребљавају, никад нису добијени подаци, које савремена техника безусловно изискује. За геометре и помоћнике геометара не смеју бити постављени, као до сада, недовршени ђаци са разних школа, најмање геодеских, по предлогу шефа или каквом протекцијом! Најбољи техничари ове струке из наше Краљевине треба да су запослени у овоме Одељењу наше престонице. Странцима овде није место, јер ни у једној земљи странци нису урадили Катастар. Особље не сме, као до данас да се узима из Катастарског Одељка за сваки посао, који треба обавити коме другом Одељењу. Сем овога особље треба да је телесно здраво, без физичких недостатака, јер омета посао.

КАТАСТАРСКИ ПРАВИЛНИЦИ: мора одмах да се заведу, јер радећи по њима једино се може надати резултатима, што је у Геодеској Струци одавна утврђено. Ове је правилнике лако завести, јер они постоје, треба људи који су кадри да по њима раде.

ЗАКОН. Општинска Управа мора на себе преко Катастарског Одељка да се побрине, да се уведу у закон и све одредбе, које се тичу Београдскога премера.

ДНЕВНИЦИ. Сваки службеник овог Одељења, (од шефа до фигуранта) мора да води дневник! У овоме ће му се улисивати наредбе за рад и он ће свакога дана укратко наводити шта је урадио. На овај се начин, што је утврђено, води најбоља контрола рада, јер се по њима види и шеф кад је дотичног обихао и шта му је приметно! За свакога чиниоца је и сатисфакција сопственога рада, јер неће бити усмених обавештења која се обично преначују и за која нико после није одговоран.

ОБНОВА МРЕЖЕ. Мора одмах да се приступи обнови целокупне, попуњавању и проширењу, прво:

Тригонометриске мреже, која данас са десетак тачака, према површини, која се треба једном снимити, као и да не постоји; јер је ово свега двадесети део потребних тригонометријских тачака. Иде се тако далеко да се полигоне тачке проглашују тригонометријским па се са њих опажају чак и тригонометријски правци: ово је опет без добрих резултата.

Полигона мрежа одмах да се претресе. Да се све полигоне тачке провере и на терену. Да се ово најтачније (по правилнику) и најсавесније (зависи од шефа) са пробраним особљем региструје, прорачуна и картира. И данас се полигоне стране мере по неколико пута и до на последњи см, али се зато не врши компарисање те пантљике са пра-мером, нити се ови полигони влади, умећу у тригонометријску мрежу, те тако никакве контроле, нити основног принципа »од већег ка мањему« и — нема! Мере се углови на таквим тачкама по гирусној методи, и по два гируса (што је потребно за накнадне тригонометриске тачке) али ни овде не постоји уметање у мрежу вишега реда?! Полигони се влади затварају у круг, или иду на цик-цак, ломе се и под правим углом, а за освештани принцип који мора да се одржи: полигони влак да је прав, — нико се и не стара! Полигона мрежа више се и не поставља, већ се набацају тачке без икаквога реда па се са њих мери. За план рачунања и план мерења нема ни трага! Међутим без система у раду, нити је било, нити ће икада бити добрих резултата. Полигоне тачке (о полигоној мрежи и не може бити речи) обележавају се кољем. Ово се мора одмах забранити. Да се добију координате једне полигоне тачке кошта око 300 динара, а једна добра белега око 30 дин. Сада се види несхватање премера и бацање новца, јер коље (употребљава се и од 30 см!) је неизобилна белега, коју сељани, цигани па чак и деца ваде и зову их: кочићима.

Нивелманска мрежа није ни за какву рационалну употребу. Репери су померени тако да се њихове коте не могу употребити за нивелман улица. Ова мрежа мора што пре да се реамбулише. Са kotaма данашњих репера немогуће је вршити радове. Нивелмански подаци растурени по разним књижницама, рачунати без контрола, и писани писаљком, нису за употребу: цео и детаљан нивелман морао би да се изради. Профили су

ртани без вођења рачуна о хартији! Стално се журило! Добивени су резултати, али **рђави!** И данас се стално нивела: сваки час треба који део или целу улицу изnivelати. Ово је доказ да nivelман мора да је једном у целости готов. Појединачни резултати никад се не могу рационално употребити! Техничкој Управи ова је мрежа хитна, а ње нема!

Линијска мрежа. Ове мреже на терену и нема! Никад није ни обележавана а координате су за њу рачунате!? У више случајева има мала тачка на полигоној страни на неки м удаљена по полигоној страни од од тачке, па се оваква тачка прогласи полигоном, на њу се надовеже цело њлак што даје скроз рђаве резултате!

Осовинске белеге. Ове белеге не постоје на терену! Постоји читав регулациони одсек! Постоје некакве привремене осовине обележене кочићима! Раскршћа нису нигде обележена сталним белегама систематски. Све се ради на парче: без целине и без реда. Довођења планова и терена у везу није ни било.

За тапију сваке парцеле прави се некаква мрежа, која се не може ни замислити али се ипак измишља! Међутим код људи који знају посао не сме се ни једна парцела да премери док није мрежа целог блока или потеса готова: што код добро уређеног Катастарског Одеља, који функционише ево већ 20 година, треба **одавна** да постоји. **Геодезија је скуп примљених а не измишљених метода!**

Међе белеге употребљавају се бетонске несолидне израде; која се сва троши, кад се по њој закачи само штапом. Већим ударом сва се ломи! Употребу ову **одам** забранити! Међе белеге треба да су солидне. Са данашњим се белегама тера шета: говоре за њих да су каша од песка. Међе су белеге сведочанство приватне својине. Јадан је ово докуменат, када су оне као да су прављене од блата.

ТЕРЕНСКИ ПОДАЦИ мора да се израђују тако да се помоћу њих одмах добију планови, а не да се ови дотерују, па са таквих израђених и дотериваних, да не кажемо чак и фалсификованих, теренских скица праве се тек сада планови. Ово је скупо и несолидно: теренски је податак на овај начин увек искварен. Скице мора да се воде тушем. Све цифре морају да се пишу на терену само тушем. Неозбиљност је хиљаде цифара писати писаљком, које се лако преправљају и бришу. Не може се на овај начин особље да контролише а ни сам податак. Радирана по скицама не сме да буде. Завести катастарске правилнике значи: и ово уредити.

РАЧУНСКИ ОДСЕК. Овога Одсека и нема, ма да је Општинска Управа поставила инжењера за ову сврху, али он ни до данас не функционише због опште несрећености и реорганизације у овоме духу која се одавна очекује у овоме Одељењу, Техничкој Управи, Општинском Суду, и грађанству Београдском. Овај Одсек треба да је врховна инстанца за све катастарске радове Општине Београдске. Без његове визе ни један посао како на терену тако и у Биро-у не сме да се предузима ни сврши.

ПЛАНОВИ: морају бити верна слика свега онога што је на терену. Како онога што се може преставити у размери тако и објеката који ће бити нартани топографским знаком. Планови израђени у Катастарском Одељу Општине Београдске мора да садрже **све** податке потребне **целокупној** техничкој слрузи. Ниједно друго Одељење не сме премере да врши, јер шта ради ово Одељење, коме је циљ: премер и сређивање свију података са терена и планова (баштинске књиге). Ово Одељење треба да изради најјевтиније а **добре** планове, а не да се иде за сваки податак понова на терен. За потребе свакога Одељења овај Одељак са својим особљем врши различите премере а сам као да није кадар да то све регулише; а одавна већ да је имао сређено. Данашњи планови не могу никаквој техничкој слрузи да служе као планови: њихове би копије биле добре скице. Има примера да координате срачунате у последњи сантиметар рђаво су нанете на план чак и за двеста метара.

УПОТРЕБА ИНСТРУМЕНАТА. Ручним пантљикама се мере полигооне стране. За апсцисну пантљику се незна већ се и данас растеже: **нанап**. За пантљику од 50 m нико незна јер је у Одељку и нема. Пантљика је најважнији геометарски инструменат за мерење, који се свакодневно употребљава а о чијој студији никако се и не мисли. За употребу жице: не може се ни говорити јер жице и нема. Прецизни нивелмански инструменти не употребљавају се: стоје у магацину, чекају своје време. Разним инструментима добијају се сваки дан гомили података; за њихове ректификације као и за одређивање њихових констаната нико и не мисли. И т.д.; и т.д.!

ЗАКЉУЧАК. Главна Управа Удружења Геометара Краљевине С.Х.С. ценећи Господина Техничкога Директора Општине Београдске нада се да ће успети да са овом Општинском Управом, у коју Главна Управа Удружења Геометара полаже велику наду, да Катастарско Одељење овако реорганизује. Ако Техничка Управа у Катастарском Одељку:

Пробере и награди особље. (У комисију која би вршила избор особља Главна би Управа делегирала своје чланове која је вољна да за колорацију по овоме питању, изађе Техничкој Управи на сусрет, коју високо цени).

Заведите правилнике, по којима су већ израђени примери у целој земљи.

Закон за Катастар што пре оствари:

тада ће Техничка Управа имати планове какви су модерне Београду потребни, на основу којих ће моћи да се врше **све** студије **свију** техничких грана.

Главна Управа Геометарског Удружења Краљевине С.Х.С. увек ће радо Техничкој Управи Општине Београдске и детаље своје струке објаснити преко својих људи јер Главној Управи Удружења Геометара лежи на срцу добро Техничке Управе и њенога Катастарског Одељка.

Шира конференција Удружења Геометара сазвана од стране Главне Управе Удружења Геометара Краљевине С.Х.С. примила је ову изјаву своје Управе и са одобрењем свога председника Др. Косте Јовановића вршиоца дужности председника Београдске Општине благодари Господину Техничкоме Директору, поштованоме Господину Вуловићу на позиву Удружења да суделује у изради Уредбе о уређењу Катастарског Одељења Техничке Управе Општине Града Београда.

Београд, јуна, 1 927. год.

Секретар,

Дим. С. Димитријевић.

Благајник,

Инж. Боривоје Петровић.

Председник

Главне Управе Удружења Геометара

Друга шира конференција ово је казала (16. окт., 1 927.):

Одлучено је да се замоли Општински Суд да **одмах** постави спремнога геометра за шефа Општинскога Катастра у Београду. У овоме правцу невести **велику** акцију, јер престоница мора једном да дође до **савремених** планова и **озбиљних** података, а не онаких какви су до сада добијани у Катастру О. Б. Радови овога одељка треба да су **углед** свима геометарским пословима, а не да нису за техничку употребу. Конференција је сагласна са овим, као и прва конференција, која је већ казала свој суд, те ће Главна Управа у име свих геометара, повести опет ово питање и тражити да се једном скине са дневног реда, повољном одлуком Општинскога Суда, у кога Главна Управа има велику наду.

Ево сада да покажемо како сами општински чиновници, **службеници самога Катастра** престављају рад у катастру:

»Господину председнику комисије за катастар, п.председнику Београдске Општине.

Поводом пројекта за проширење Београдске Општине јавља се потреба за ситуационим планом земљишта, које би ушло у састав атара Београдске Општине. За овај циљ одређене су 4 секције, које завршавају тахиметриско снимање поменутог терена. Како после овога снимања налази рачунски део елабората добијеног на терену, то је шефовима секција част скренути пажњу комисији на следеће:

Површина сниманог терена износи приближно 1 500 ha; на целом овом простору осим неколико полигоних тачака, постављених и израчунатих пре или после рата и свега једне тригонометриске тачке не постоје никакве друге одређене тачке за које би се садања полигона мрежа могла везати. Пошто се премер оваквог обима не може и не сме радити без триангулације (а тригонометриских тачака, као што је поменуто, нема) то је шефовима секција препоручено, као једина решења:

а. да се ове полигоне тачке огласе за тригонометриске и помоћу њих израде више локалних триангулација;

б. да оставе да полигони власи буду кружног облика, (далеко од праве линије), испреламани, и често дугачки по неколико km.

Ни једно ни друго решење нису допуштена у геодеској пракси, јер се противе њеним основним принципима, као и самом катастарскоме правилнику, а у толико пре, што ће се по овим подацима вршити картирање планова, који треба да послуже као подлога многим пројектима. Ако би се усвојио овај нама препоручени начин, онда ће се приликом трансформације координата оваквих мрежа на јединствену мрежу, која се мора ускоро добити, показати све грешке оваквог неправилног система рада. На тај би се начин цео рачунски део рада, коме би сада требало приступити довео у питање, а евентуално и сами планови.

Шефови секција, предвиђајући рђаве последице оваквог неправилног рада, а не могући да приме одговорност за оваква решења моле комисију:

а. да што пре узме у претрес и реши питање израде триангулације;

б. да провери да ли постоје тригонометриске тачке могу да послуже као основа за проширење триангулације, како би ми могли приступити рачунскоме делу ове нове полигоне мреже;

с. да се реши и нивелманска мрежа, јер на целом терену не постоји ни један репер, те у висинскоме погледу стоји питање још горе а терен се снима баш за конфигурацију терена.

Београд, 29. април, 1 927. год.

Инж. Боривоје Петровић; Карло Мајер; Војислав Ђ. Свасић; Предраг Нешић.

Нека нам допусти наш колега Инж. Боривоје Петровић да цитирамо оне реченице, које је он у своме чланку „Катастар Града Београда — пројекат за нивелацију и нивелман Београда“ (Geometarski Glasnik: avgust i septembar, 1 927.) истакао:

»Нивелата није утврђена... Особље није у стању да о нивелети обавести (грађане)... Грађани остављени сами себи... Све је то један велики грех... Техничка изградња престонице која треба да репрезентује нашу националну способност, репрезентоваће сјајно нашу немарност... Све то мора да издржи оштру критику... Радови рађени несистематски... Сам посао радећи нестручно...

Мора се детаљни нивелман изнова радити... Треба целу мрежу из основа реамбулисати. Грађани сами и нивелете повлаче. Још једна хиљада и пет стотина нових репера треба. Детаљни нивелман би се такође морао изнова и систематски радити.

Изложићемо сада и примере које нам је лично показао г. инж. М. Ђосић. Инж. г. Ђосић прилежан на послу, потрудио се и направио извесан преглед срачунатих површина у „Катастру Општинскоме“. Оно што је највредније помени и што је и сам г. Ђосић видно у својој статистици истакао, то је ово: „површине по тапији и површине по детаљном снимању“. Овим хоћемо да покажемо да је баштински одсек овога истога „Катастра“ снимао за себе и издавао Београђанима тапије, а одсек за снимање тога истога „Катастра“ снимао је опет за свој рачун и правио планове, како се то овде зове „секције“. Морамо поновити још једном свака парцела у једном и истом одељењу, за време једног и истог шефа најмање два пута је снимана, два пута рачуната, etc!

Прво снимање и први рачун у баштинскоме одсеку правно је важеће, јер су ово потписали и Судови, а резултати другога посла су „секције“, које треба технички да буду важеће. Површине су и једни и други рачунали са два децимала т.ј. у dm^2 а оне се не слажу чак и у десетине m^2 .

Ево неколико примера:

		по тапији:	по детаљном снимању:	разлика:
кварт варошки; блок 33; парцела 33	33	1 477,54	1 395,79	31,75 m^2
Вождовац; потес XXIV; „	22	3 171,91	3 129,13	42,78 „
„ „ „ „	27а	4 261,85	4 312,56	40,71 „
„ „ „ „	61	306,89	288,57	18,32 „
„ „ „ „	63	316,72	309,19	7,53 „
Вождовац; потес XXIV; парцела 90	90	3 674,30	3 710,45	36,15 m^2

Ето резултата тачних катастарских тапија Катастарскога Одељења Општине Београдске и ево резултата тачних, прецизних и чувених „секција“, односно планова овога баш истога Катастра.

Прво рађено све дупло, друго скоро све не ваља! Замислимо ту прецизност и ову срећеност и у техници и у администрацији нашега чувенога „Катастра“!

Ево каква је администрација вођена до сада у катастру. Парцеле које ћемо сада навести по два пута су мерене и рачунате. Разуме се да се површине ових парцела врло ретко у границама допуштених оступања слажу.

У потесу 24. н.пр. у овим је парцелама рађено све дупло:

9, 10, 21, 12, 20, 22, 24, 25, 26 27, 27а, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 148,

Значи да је сам Катастарски Одељак један од ових два податка сматрао за неважећи. Пошто се они у више случајева не слажу, то или не ваља један или други, или оба два. Тако је морало бити јер није се радило онако како то прописују

Катастарски Правилници. Па ипак људима су и на основу оваквих података издаване тапије.

Формална страна исто тако није задовољена. Топографски знаци нису заступљени. Топографски Кључ ни данас није у употреби у Кат. Одељку.

Сами планови, т.ј. секције никако се и не чувају. Мада је Општински Суд набавио касе за чување планова ипак они се остављају по столовима, а „дефинитивне секције“ (!) чувају се у обичном дрвеном орману, док исцепкане „секције“ закључавају се у поменуте касе!

Ево неколико свега примера како изгледају планови овога одељка, на основу којих се и данас дају регулативе:

Секција 84 има има 7 закрпа.

Овим се хоће рећи да је тако исцепана да се је морала подлепити старом неупотребљивом хартијом. Међутим тачно знамо да је на овај начин размера искварена и да је сваки податак на према овоме на оним плановима постао *неважећи*. Идемо даље, на овој истој секцији:

Бранкова је улица претрпана неким замазаним цифрама писаним писаљком.

Секција 85: 16 закрпа. У горњем делу три једна преко друге. На овоме истој плану **исписиване** су цифре зеленим тушем (између улице Дечанске и Косовске).

Ово је „врло добра“ квалификација руковања плановима, који се савијају.

Секција 104: 8 закрпа. При дну десно умазана је мастилом. Овде је радирана цела једна парцела: између улице Краљице Наталије (п^о 22) и Ломине (п^о 42). У овој истој блоку ни сада се не могу да прочитају зеленим тушем **исписане** цифре; поред ових има и цифара **исписаних** са обичним мастилом, које би се прочитале можда тек помоћу лупе. У Каменичкој улици цифре **исписане** писаљком, које су на углу Каменичке и Ломине нејасне.

Значи да ови планови и *нису* планови, јер димензије са њих је *немогуће* узимати!

Секција 124: 11 закрпа. На овој се секцији укрштају правци 1 265—492 и 491 — 493, разуме се пресек **није** одређен. На Вилсоновом Тргу некакав податак исписан црвеним тушем, не може се лако утврдити шта он значи.

Целом Босанском улицом претрпане су **цифре исписане** црвеним тушем. У парцели 2 (угао Босанске и Балканске улице) однос између страна са којих је снимано је 1 : 12.

Блок између Краљице Наталије и Балканске улице најбоље показује да се снимало са мреже која није добра.

Секција 105: 10 закрпа. (Полеђина тушем замазана). При дну се види да је план сечен, јер је нечији потпис окрзнут.

Секција 125 изломљена је преко средине (Краља Милана улица): 2 закрпе, горња целом дужином плана. Детаљи Двора несолидно нацртани.

Секција 145 средином улице Краља Милана замрљана мастилом. Исцепкана са свих страна.

Секција 144: 12 закрпа.

И тако редом. Доста смо набројали. Једном речју махом где год се погледа — не ваља!

Блок 13 (кварт Теразијски) понова се рачун контролише. За њега се још ни данас незна површина. Међутим координате међних белега су срачунате. За данас има **две** површине овога блока у сред Београда: 30 796, 81 m² и 29 740, 51 m².

Овај је блок између Ломине, Босанске, Балканске и Каменичке улице.

На скици блока 20 (кварт Теразијски) имена сопственика уписана писаљком. (Катастар!). Н.пр.: Патријарх Димитрије, Срп. Аграрна Банка, etc. На овој је скици вођен чак и некакав рачун писаљком.

Планови се и данас доводе у везу пробадањем кроз мрежу. Овде нема критике. Ово само региструјемо. Коте се исписују прво писаљком, па се затим исписују тушем. Дакле и овде дупли посао. Скице се воде „буховима“. Довођења скица у везу слободно се може рећи: нема,

Цртане су прво секције, па се сада на основу тих истих података спремају „дефинитивне секције“! Општина све ово, разуме се, плаћа!

Потес 32. снимљен је одавна. Сада се пак наново контролише: после годину дана. Не може да се нацрта, мада је теренски рад готов.

Хајде сада да пређемо и на саму исправку г. инж. Ј. Обрадовића.

Ево шта пише г-ин Обрадовић:

„**sa numeričkom metodom kartirani**“. Ово добар техничар не може да разуме. Какво је то картирање по нумеричкој методи. Сем ако то није неки нови изум, али не верујемо јер се у исправци тврди да је тако картирано у општ. катастру!?

Особито нам је мило што се цени „**naš stari pok. profesor M. Andonović**“, и наводе се и његове речи, односно преписује се натпис са нашега печата, „**mera моја вера**“!

За овим пише и ово „**Beograd u opšte i nema Katastra**“; колико искрености и колико признања избија из ове реченице. Затим: „**Katastar Beograda — koji ne postoji**“; да ли је ово тактична оступница или схватање праве ствари Београдскога „Катастра“. „**Na Katastru Beograda... nisu ni mogli izraditi Kat. planovi**“. Нисмо се надали да ће неко сам себе оквалификовати тако.

Можемо само поновити: „**nisu ni mogli izraditi**“ После овога се ређају и ове реченице: „**mi bi do sada imali; koji bi bili; da bi... mogli biti; to se nije moglo desiti... krivicom**“ После свега овога долази овај закључак: „**ovo je prava istina o Beogradskom Katastru**“.

За Катастарски Биро се каже „**kakav je bio**“, а сада?... Ништа се не каже!

Благодарни смо што нас је преставка упутила и на извештај г-на инж. Душана Ивошевића, овл. инж. и геом. из

Заграда, само смо ми *део* извештај прочитали и потпуно га разумели, јер познајемо лично г-на Ивошевића и кад он геометар овако пише, онда?!

Нама се чини да реченица „Poligone tačke se sve mogu smatrati kao trigonometrijske tačke“ сасвим је случајно нестручно стилизована, јер тек ваљда нећемо се задржавати и на томе и тврдити или бранити овакве још не записане, у геодеским књигама, реченице.

За триангулацију се тврди да је „најлепши“ рад. Збиља ово се мора признати. Лепота је потпуно заступљена. Калиграфски су преписани разни подаци што је без вредности.

Калиграфска је израда врло добра, јер има калиграфа одличних, које би требало солидно искористити.

Благодаримо г-ну Обрадовићу на послатим примерцима његове преставке, јер смо и из ње извукли драгоцене податке и искрена признања о неуспелим радовима у „Катастру Општине Београдске“.

На крају се морамо упитати шта је у истини хтео „на Преображење Gospodnje, biv. šef Katastarskog Odeljenja opštine beogradske и то шеф оваквога „Катастра“ за који и он сам тврди „Katastar Beograda — koji ne postoji“ са овом својом исправком? Ако је хтео да потврди наше наводе онда му је био доста наслов „Prava Istina“, без онога додатка да је ово исправка, већ да је *допуна* свега онога што сви ми већ одавна знамо.

Ако и опет ово важи као исправка, онда:

»Залуд брани мртва Владислава.
Не одбрани, већ себе обрани!«

Морамо ипак додати да се никако није, па и сада се не ради у катастру по катастарским правилницима, стога ћемо забележити:

»Ако ко поквари једну од ових најмањих заповијести, и научи тако људе, **најмањи** назваће се; а ко изврши и научи, тај ће се велики назвати.

У Катастру не радити по Катастарским Правилницима значи то исто када се у Судовима не буде радило по законима.

У исправци се вели:

Vrednost katastar. materijala i instrumenata	3 000 000 din.
Nabavka materijala na račun reparacija	2 500 000 „
	<hr/>
Svega	5 500 000 din.

Међутим и ово је врло далеко од истине. Данашња општинска управа, која је хтела да се већ једном зна са чиме све она располаже, одредила је и комисију, која је проценила општинско добро. Ова је је комисија проценила и Катастар Општ. Београдске. Ово је процена:

КАТАСТАР

соба 1	1 805	дин.
" 2	1 080	"
" 3	11 605	"
" 4	3 737	"
соба 5	17 210	"
магаџин	589 999	
	<hr/>	
	625 429	дин.

КАТАСТАР ДОЊА ЗГРАДА

соба 1	16 905	"
" 2	15,506	"
" 3	46 545	"
" 4		"
" 5	625	"
" 6	4 945	"
соба 7	74 398	дин
	<hr/>	
	158 924	"
	<hr/>	
	784. 53	дин.

и словом ћемо написати свега седам стотина осамдесет и четири хиљаде три стотине и педесет и три динара.

Ова је процена извршена у првој половини 1 927. год. Процену је вршио *г. Димитрије Грудић*, одб. општ. београдске; *Дамњан Ђурић* и *Миливоје Илић*.

Вредност свакога предмета оцењивана је у присуству и помоћу врш. дужн. шефа Катастра и појединих шефова одсека. Треба овоме додати да *г. Грудић* као изврсан правних (б. начелник Мин. Правде и б. окружни начелник) није пропустило ни један предмет без процене. У ову су суму ушли чак и: кутије за акта од хартије; електричне лампе; кофе; копче за акта; извештаји генералног плана; пећи са чунковима; ћускије; чивилуци; столице; астали; све ово а разуме се првенствено: инструменти; летве; пантљике; размерници; хартије; теодолити; нивелмански инструменти; ит.д. ит.д. Све до последње ситнице. Сад да упоредимо ове две цифре

5 500 000 динара : 784 353 динара.

Какав однос?

5,5 : 0,78; 7 пута мање!

Quosque tandem abutere Catilina patientia nostra?

Сада се треба упитати или писац исправке не зна праву вредност свих предмета са којима је руковало особље коме је он био шеф, или је можда он и оставио инструменте у наведеној вредности а да су његови заменици умели да доведу на данашњу вредност. Збиља, овде постоји велика одговорност али нама није дужност да и ово питање изведемо до краја. Где су ствари од такве наведене вредности! Или како то да ни шеф не зна ни далеко приближну вредност ствари са којима рукује. О tempora, о mores!

Простор самога листа за сада не допушта дуже излагање, због тога ћемо прекинути.

Поновићемо и овога пута наше гледиште:

Закон за Катастар;

Катастарски правилници и

Особље са практичним и фактичким квалификацијама.

Овако, убеђени смо, приступиће се у најскоријем времену, одмах по избору новог шефа, ради чега је и конкурс расписан.

Овај је чланак примљен на 17. седници, 19. 10. 1927. у Београду са мотивацијом: „прочитан је одговор на исправку инж. г. Ј. Обрадовића, који је примљен у целости за *Glasnik*.“

Нека нам се не замери ако је која реч незгодно стилизована, јер је врло тешко после свих ових „*pravih istina*“ другаче писати.

Верујемо да ће ове речи бити срдечно примљене, јер искрено су написане у служби струци и положају кога су нам сви Геометри поверили.

Октобра, 1927.

Београд

П.-председник Главне Управе

Удружења Геометара Краљевине С. Х. С.

Инж. М. Х. Видојковић.

U ODBRANU STRUKE

Mernik Vaso Nastić, Zemun:

Експропријација.

Kada pišem o експропријацији има да се разуме да пишем о истој на територији наше државе, која се налазила под управом бивше Аустро-Угарске у узем смислу пак о територији која се налазила под управом Мађарске.

У новој нашој држави ма да постоји већ десет година, нису још закони изједначени, који би могли бити проширени, или на једну или на другу покрајину, те би се тиме на лак начин дошло до изједначенја.

На концу и крају и то неби било тако велика грешка када не би нека надлештва увадјала самовласно и незаконито неке новотарије, које не одговарају ни законским прописима, а ни практичној потреби.

Експропријација има у разне сврхе, што није од потребе засебно навадјати, а ја ћу ипак да нагласим, да се у овоме случају ради о експропријацији за државне жељезнице.

По експропријационом закону за Хрватску и Славонију водило је ceo поступак око експропријације изравно Министарство Жељезница,